

**ЕКОНОМІЧНІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ПАСАЖИРСЬКІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ
АВІАКОМПАНІЙ**

У статті досліджено фактори, які впливають на кількість авіаційних пасажирських перевезень українських авіакомпаній, увагу зосереджено на залежності середньої заробітної плати по Україні та обсягу авіаційних пасажирських перевезень на прикладі авіакомпанії Міжнародні авіалінії України (МАУ).

Ключові слова: пасажирські перевезення, середня заробітна плата, авіакомпанія, фактори.

В статье исследованы факторы которые влияют на количество авиационных пассажирских перевозок украинских авиакомпаний, особое внимание сосредоточено на зависимости средней заработной плате по Украине и объёмы авиационных пассажирских перевозках на примере авиакомпании Международные авиалинии Украины (МАУ).

Ключевые слова: пассажирские перевозки, средняя заработная плата, авиакомпания, факторы.

This article deals with the investigation of the factors that influence on the air passenger carries quantity, special attention is focused on the dependence of page in Ukraine and the quantity of air passenger carries quantity on the example of air company Ukraine International Airlines (UIA).

Keywords: passenger transportation, average wages, the airline, factors.

Постановка проблеми. В наш час багато факторів впливають на обсяги пасажироперевезень, як безпосередньо в Україні, так і за її межами.

Дослідження цих факторів впливу грає суттєву роль у розвитку авіаційної галузі. За допомогою подібних досліджень можна проаналізувати динаміку розвитку пасажироперевезень для подальшого прогнозування. Одним із таких факторів впливу є доходи населення, зокрема, які виражаються у заробітній платі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Даним питанням займалися багато спеціалістів, зокрема, науковці Національного авіаційного університету Кулаєв Ю.Ф та Щелкунов В.І. спрогнозували тенденції розвитку міжнародних та внутрішніх регулярних перевезень для авіакомпаній кожного географічного регіону [1]. Великий внесок у дослідженні даної теми зробили Паламарчук Ю.А. та Ложачевська О.М., розглянувши фактори зовнішнього середовища, які впливають на пасажирські перевезення [2]. Також дана тема була розглянута Полянською Н.Є, зокрема, були виділені три групи факторів, що впливають об'єм авіаперевезень [3] та інші науковці.

Мета. Проаналізувати фактори, які впливають на кількість пасажирських перевезень українських авіакомпаній та зосередити увагу на

залежності між середньою заробітною платою по Україні і обсягами пасажирських перевезень на прикладі авіакомпанії МАУ.

Виклад основного матеріалу. Авіація завжди займала і займає важливе місце у розвитку будь-якої країни. Особливо важливою вона є для України, адже наша країна розташована у центрі Європи і це значно розширює діапазон зовнішніх перевезень. До того ж літаком зручно і швидко можна дістатись будь-якого місця на мапі світу. Такі можливості зацікавлюють чимало людей.

Економічна теорія та аналітичні дослідження показують, що існує високий ступінь кореляції між характером росту авіап перевезень та економічними тенденціями, тобто попит на авіаційні перевезення в основному визначається економічним розвитком країни чи регіону. Зміни в особистому доході впливають на рівень платоспроможності споживачів, тим самим прогнозують розвиток пасажироперевезень.

Серед зовнішніх факторів впливу на динаміку розвитку авіап перевезень в Україні можна виділити основні групи: політичні, економічні, соціально-демографічні та науково-технічні, які зображені на рис. 1.

Рис. 1 Зовнішні фактори впливу на пасажирські перевезення.

Нашим завданням було спробувати встановити зв'язок між заробітною платою споживачів та кількістю пасажироперевезень з 2000 по 2011 роки. Для дослідження обираємо 2-ва показники: середню заробітну плату по Україні та пасажироперевезення української авіакомпанії МАУ.

Авіакомпанія МАУ займає провідне місце серед українських авіакомпаній, а також достатньо відома за кордоном. Вона була заснована у 1992 році і вже майже 20 років успішно функціонує в Україні та поза її межами. На рис.2 зображено рейтинг найбільших авіакомпаній в Україні за 2011 рік. Можна побачити, що МАУ займає друге місце серед світових авіаперевізників, що працюють в Україні [4].

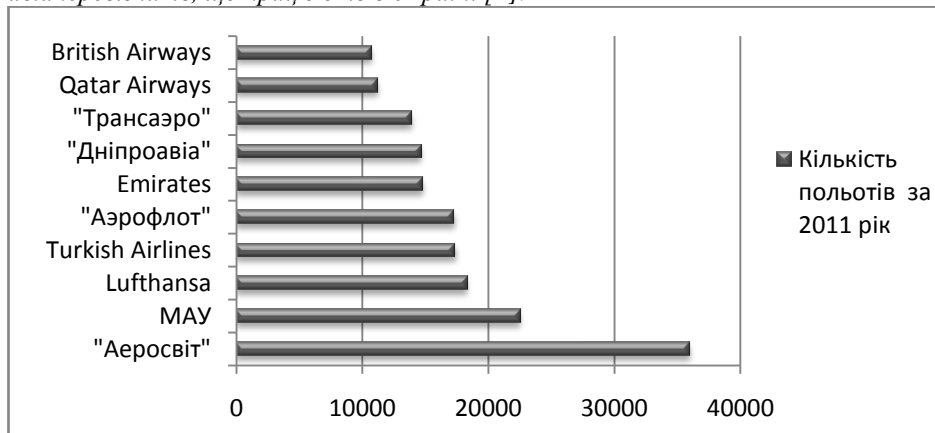

Рис.2. Рейтинг світових авіакомпаній в Україні

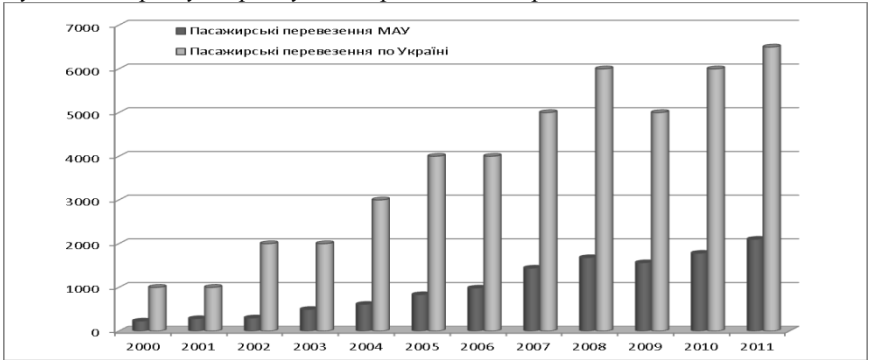
Як бачимо з табл.1, де зображений рейтинг провідних вітчизняних пасажирських авіаперевізників за 2001-2011 роки, МАУ займає друге місце серед українських авіакомпаній.

Таблиця 1

Рейтинг вітчизняних авіакомпаній в Україні.

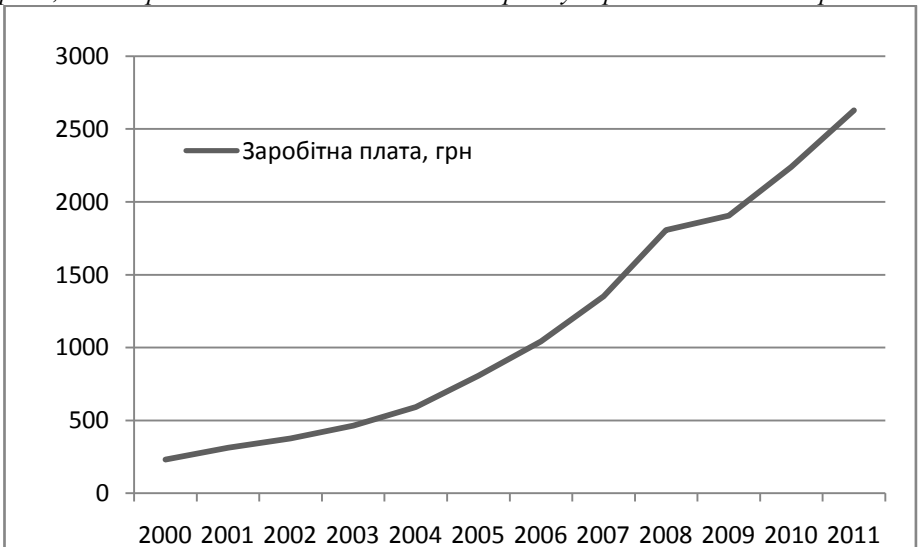
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
I місце	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"	"Аеросвіт"
II місце	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"	"Міжнародні авіалінії України"
III місце	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Донбас-Аеро"	"Донбас-Аеро"	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Донбас-Аеро"	"Донбас-Аеро"	"Донбас-Аеро"	"Донбас-Аеро"	"Донбас-Аеро"	"Донбас-Аеро"	"Дніпро-авіа"
IV місце	"Авіалінії України"	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Донбас-Аеро"	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Українські Середземноморські авіалінії"	"Дніпро-авіа"	"Дніпро-авіа"	"Дніпро-авіа"	"Донбас-Аеро"
V місце	"Дніпро-авіа"	"Авіалінії України"	"Дніпро-авіа"	"Львівські авіалінії"	"Львівські авіалінії"	"Дніпро-авіа"	"Дніпро-авіа"	"Роза вітрів"	"Роза вітрів"	"Урга"	"Роза вітрів"

На рис. 3 розглянемо порівняння пасажирських перевезень по Україні та авіакомпанії МАУ за 2000-2011 роки, де бачимо, що доля перевезень авіакомпанії в загальних перевезеннях по Україні займає значну частку. Очевидно, що авіакомпанія МАУ займає лідируючі позиції протягом досліджуваного періоду на ринку авіаперевезень в Україні.

Рис.3. Пасажирські перевезення за 2000-2011 роки.

На рис.4 зображено середню заробітну плату по Україні за 2000-2011 роки, спостерігається позитивна динаміка росту заробітної плати в країні.

Рис.4. Середня заробітна плата в Україні за 2000-2011 роки.

Вищевказані показники досліджуємо за допомогою регресійного аналізу методом економетрики, а саме методом найменших квадратів. Цей метод передбачає знаходження коефіцієнта кореляції. В нашому випадку $r = 0,99 < 1$. Отже, робимо висновок, що зв'язок між цими показниками є.

В табл. Зподано статистичні дані показників: середня заробітна плата по Україні та кількість пасажирських перевезень авіакомпанії МАУ, а також представлені результати розрахунків за методом найменших квадратів.

Таблиця 3

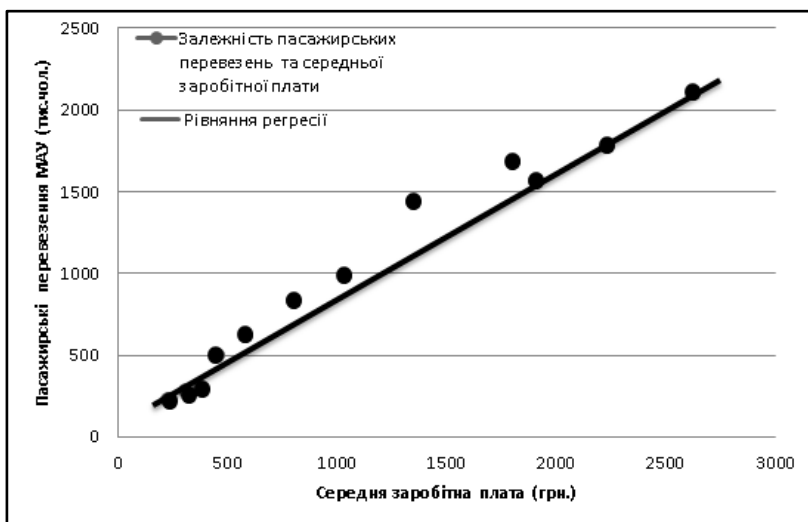
Результати розрахунків

	x (грн)	y(тис.чол)
2000	230	228,4
2001	311	283,2
2002	376	300
2003	462	494,6
2004	590	610,9
2005	806	831,4
2006	1041	982,9
2007	1351	1440
2008	1806	1680
2009	1906	1563
2010	2239	1780
2011	2629	2100

Статистика ряду	Коефіцієнт кореляції
0,79074	0,98531

На рис. 5 зображено залежність пасажирських перевезень та середньої заробітної плати. З вигляду кореляційного поля (рис. 5) робимо висновок, що залежність між досліджуваними параметрами є лінійною і має вигляд: $Y = r_{xy} \cdot x + b$ За досліджуваними даними отримуємо наступне рівняння регресії $Y = 0.79x + 118.67$ (рис. 5).

Отже, заробітна плата та пасажирські перевезення є взаємозалежними величинами. Зі зростанням заробітної плати в Україні зростає кількість пасажирських перевезень. Крім того, за допомогою представлені взаємозалежності ми можемо прогнозувати їх розвиток. Наприклад, в 2012 році при показнику заробітної плати 2700 грн. пасажирські перевезення становитимуть 2400 тис.чол.

Рис. 5. Залежність пасажирських перевезень та середньої заробітної плати та рівняння регресії.

Висновок. Проведене дослідження дає змогу не лише констатувати факт наявності зв'язку між середньою заробітною платою та авіаційними пасажирськими перевезеннями, але й дають змогу передбачити їх розвиток у майбутньому в 2012 році, що є важливим для економіки цілому кожної країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кулаев Ю. Ф. Экономика гражданской авиации Украины. [текст] Монография. К.: Издательство „Феникс”, 2010. – 736 с.
2. Ложачевська О.М., Паламарчук Ю.А. Формування стратегії економічного розвитку пасажирського терміналу аеропорту. [текст] – К.: НАУ, 2009. – 250 с.
3. Полянская Н. Е. Организация коммерческой работы на воздушном транспорте [текст]: Монография. – 2-е изд., перераб. и доп. - К.: НАУ, 2006. – 396 с.
4. Топ-10 крупнейшиих авиакomпаний в небе Украины [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://delo.ua/business/top-10-krupnejshih-aviakompanij-v-nebe-ukrainy-173535/> (15.02.2012). – Загл. с экрана.
5. Гмурман В. Е. Теория вероятностей и математическая статистика: [текст] Учеб. пособие для вузов / В. Е. Гмурман. – 9-е изд., стер. – М.: Высш. шк., 2003. – 479 с.
6. Статистичний щорічник України за 2011 рік. [текст] / За ред. Осауленка О.Г. – К.: Консультант. – 2012. – 559 с.